

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 28 Φεβρουαρίου 2022 με την εξής σύνθεση: Ελευθερία Καλαμιώτη Πρόεδρος, Γερασιμούλα-Μαρία Δρακονταειδή – Εισηγήτρια (δυνάμει της με αριθμ. 14/2022 Πράξης Προέδρου ΑΕΠΠ σε αναπλήρωση του κωλυομένου Μέλους του 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ Σταυρούλας Κουρή) και Ειρήνη Αψοκάρδου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 8.03.2021 Προδικαστική Προσφυγή, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 526/11.03.2021 του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα «...», με διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στ.. ..., οδός ....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα, εφεξής «ο προσφεύγων».

Κατά της «...» και κατά υπ' αριθ. 167/2021 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας ..., με την οποία εγκρίθηκε το 1^ο Πρακτικό του διαγωνισμού, κατά το σκέλος αυτής με το οποίο έγιναν δεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων «...», «... με δ.τ. ...», «...», «...», «...», εφεξής «η προσβαλλομένη».

Σε συμμόρφωση με την υπ' αριθμ. Ν40/2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Τρίπολης, με την οποία η υπόθεση αναπέμφθηκε στην ΑΕΠΠ κατόπιν της σιωπηρής απόρριψης της ως άνω Προσφυγής.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων, αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλομένη κατά το ως άνω σκέλος.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο κατά το άρθρο 363 παρ.1 και 2 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ.1 και 2 του Π.Δ. 39/2017, συνολικού ποσού 4.840,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την πληρωμή στην Εθνική τράπεζα και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης, βλ. και το από 14-02-2022 έγγραφο της υπηρεσίας παραβόλου ΑΕΠΠ για τον επανέλεγχο δέσμευσης του παραβόλου). Το παράβολο υπολογίστηκε βάσει της προϋπολογιζόμενης αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ ποσού 967.741,93 ευρώ.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με την με την υπ' αριθ. ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ ... διακήρυξη προκήρυξε δημόσιο ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ... ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ Π.Ε. ...», εκτιμώμενης αξίας 967.741,93 ευρώ (άνευ Φ.Π.Α. 24%), με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή) και με σύστημα υποβολής προσφορών αυτό του άρθρου 95 παρ. 2α του ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η διακήρυξη καταχωρήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 29-12-2020. Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας δημόσιας σύμβασης καταχωρήθηκαν στο σχετικό ηλεκτρονικό χώρο του ΕΣΗΔΗΣ- Δημόσια Έργα και αναρτήθηκαν στη Διαδικτυακή Πύλη (www.promitheus.gov.gr) του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ με αρ. ....

4. Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα στις 8-03-2021, δεδομένου ότι ο προσφεύγων έλαβε γνώση της προσβαλλομένης στις 25-2-2021 οπότε του κοινοποιήθηκε μέσω ανάρτησής της στη λειτουργικότητα «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Επίσης ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή, στην υπό κρίση διαγωνιστική διαδικασία συμμετείχαν εννέα (9) οικονομικοί φορείς, ήτοι ο προσφεύγων και οι οικονομικοί φορείς: «...», «... με δ.τ. ...», «...», «...», «...», «...», «...», «...». Κατόπιν αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικών κι οικονομικών προσφορών, η Επιτροπή Διαγωνισμού με το 1ο Πρακτικό της, εισηγήθηκε, αφενός, την απόρριψη των προσφορών των οικονομικών φορέων: α) ... , διότι δεν καλύπτει την απαίτηση του ελάχιστου κύκλου εργασιών του άρθρου 22.Γ της Αναλυτικής Διακήρυξης , β) ..., διότι δεν τεκμηριώνει την Οικονομική & Χρηματοοικονομική του Επάρκεια του Άρθρου 22.Γ της διακήρυξης και γ) ..., διότι δεν τεκμηριώνει την Οικονομική & Χρηματοοικονομική Επάρκεια του άρθρου 22.Γ της διακήρυξης κι, αφετέρου, την ανάθεση της σύμβασης στον προσωρινό ανάδοχο «...» με μέση έκπτωση 57,21%. Σημειώνεται ότι ο κατάλογος των οικονομικών φορέων που συμμετείχαν στον διαγωνισμό κατά σειρά μειοδοσίας διαμορφώθηκε ως εξής: ... 57,21% - .... με δ.τ. ... 57,16% - .... 47,00% -.... 42,85% - .... 34,79% - ... 12,00%. Το ανωτέρω 1ο Πρακτικό του διαγωνισμού εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 167/2021, νυν προσβαλλόμενη απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας ... Ως παγίως γίνεται δεκτό, προσφεύγων, ο οποίος έχει υποβάλλει προσφορά σε διαγωνισμό και αυτή κρίθηκε αποδεκτή θεμελιώνει, καταρχήν, έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά πράξης της αναθέτουσας αρχής ως προς το μέρος της που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς οικονομικού φορέα που προηγείται σε σειρά μειοδοσίας, ερειδόμενο στη ζημία του από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς τους (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣτΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να του ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση. Σχετικά, έχει γίνει ad hoc δεκτό από την νομολογία ότι εταιρεία η οποία κατατάχθηκε σε χαμηλότερες κατά σειρά μειοδοσίας θέσεις σε διαγωνισμό «με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση, καθόσον, με αυτή προβάλλει αιτιάσεις, οι οποίες αναφέρονται στο περιεχόμενο των οικονομικών προσφορών των προτασόμενων αυτής, κατά σειρά κατάταξης, εταιρειών, η αποδοχή των

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

οποίων (αιτιάσεων), θεμελιώνει προσδοκία ανάθεσης της επίμαχης σύμβασης σε αυτή» (ΔΕΦ Αθ 711/2013, ΔΕΦ Αθ 873/2012, ΔΕΦΑθ 311/2013). Ωστόσο, το έννομο συμφέρον αφορά κάθε νομική ή πραγματική κατάσταση που αναγνωρίζεται από το δίκαιο και από την οποία ο αιτών βάσει ενός ιδιαίτερου δεσμού αντλεί ωφέλεια, η οποία θίγεται από την προσβαλλόμενη πράξη ή παράλειψη (Γλυκερία Π. Σιούτη, Το έννομο συμφέρον στην αίτηση ακύρωσης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 1998, σελ. 23). Ειδικότερα, κατά τη θεωρία και νομολογία το έννομο συμφέρον θα πρέπει να είναι και άμεσο από την άποψη ότι το προβαλλόμενο προσωπικό συμφέρον πρέπει να συνδέεται αιτιωδώς με το πρόσωπο του προσφεύγοντος, χωρίς να παρεμβάλλεται συμφέρον τρίτου, και ενεστώς, δηλαδή να είναι υπαρκτό και όχι μελλοντικό (Π. Δαγτόγλου, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2014). Πρέπει, επομένως, να υπάρχει συρροή των κάτωθι : α) η προσβαλλόμενη πράξη να έχει προκαλέσει βλάβη, υλική ή ηθική, και β) να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της προσβαλλόμενης πράξης και της προβαλλόμενης βλάβης (ΣτΕ 7μ. 1898/2016), ήτοι μια ειδική έννομη σχέση του προσφεύγοντα με την προσβαλλόμενη πράξη (Σπ. Βλαχόπουλος, Όψεις της δικαστικής προστασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – το παράδειγμα του ν. 2522/1997 για τα δημόσια έργα, 1998, σελ 199, Δ. Ράικος, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, 2017, σελ. 745 επ.) και δεν αρκεί το γενικό δημόσιο ενδιαφέρον του κάθε πολίτη για την σύνομη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων (ΣτΕ 4391/2011 7μ., 2446/1992 7μ.). Επίσης, το έννομο συμφέρον πρέπει να είναι και ενεστώς, ήτοι η βλάβη που προκαλείται στον ενδιαφερόμενο να έχει ήδη επέλθει ή να είναι βέβαιο ότι θα επέλθει κατά το χρόνο άσκησης της προσφυγής (ΣτΕ 1442/97 ΔΔικ 1997/1136) και να υφίσταται σωρευτικά τόσο κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης, όσο και κατά την άσκηση της προσφυγής και την εξέταση αυτής (παρ. ενδεικτικά ΣτΕ 956/95 ΔΔικ 1995/577, ΣτΕ Ολομ. 280/96 ΔΔικ 1996/844, 2239/2003, Κωνσταντίνος Β. Χιώλος, «Το έννομο συμφέρον στην ακυρωτική δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας», ΔιοικΔ, 2010, τ. 4, σελ 846-7). Δεν νομιμοποιείται επομένως όποιος θεμελιώνει το έννομο συμφέρον του σε μελλοντικά και αβέβαια γεγονότα, τα οποία δεν αποτελούν αναγκαία συνέπεια της ακύρωσης της πράξης (ΣτΕ 1425/93 ΔΔικ 1994/831). Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

προβολής του από την αναθέτουσα αρχή, το έννομο συμφέρον ελέγχεται αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια κατά περίπτωση σύνθεση εξέτασης της προσφυγής ως και από τον δικαστή (βλ. ΣΤΕ 2080/2016, 5/2006, 3078/2005, 1461/2003, κα). Εξετάζεται, δε, η ύπαρξη του εννόμου συμφέροντος με βάση τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος και τα στοιχεία του φακέλου που προσκομίστηκαν (ΣΤΕ 928/2004) υπό την έννοια ότι δεν δύναται το αρμόδιο όργανο να συμπληρώσει τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος καθόσον το βάρος απόδειξης για την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος φέρει ο τελευταίος (ΣΤΕ 4524/2009, 3900/2006) και μόνο προαποδεικτικώς (ΣΤΕ 1898/2016, 7μελής). Πέραν των ανωτέρω, οι προβαλλόμενοι από τον προσφεύγοντα λόγοι ακύρωσης περί υπάρξεως πλημμελειών, όσο σοβαρές και εάν είναι οι πλημμέλειες αυτές, και όσο κατάφωρη η παράβαση νόμου, δεν μπορούν να θεμελιώσουν έννομο συμφέρον για τον προσφεύγοντα, αφού άλλωστε η εξέτασή τους ανάγεται στο βάσιμο της αιτήσεως και όχι στο παραδεκτό αυτής (Δημήτριος Θ. Πυργάκης, Το έννομο συμφέρον στη δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017). Επομένως, βάσει των προεκτεθέντων, και δεδομένου ότι το κριτήριο ανάθεσης του υπό κρίση διαγωνισμού είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά βάσει τιμής, εφόσον ο προσφεύγων έχει καταταγεί λ.χ. τρίτος κατά σειρά μειοδοσίας προϋπόθεση της συνδρομής του εννόμου συμφέροντός του προς προβολή ισχυρισμών κατά του πρώτου σε σειρά μειοδοσίας συμμετέχοντος αποτελεί η ευδοκίμηση της προδικαστικής προσφυγής κατά της προσφοράς του δεύτερου κατά σειρά μειοδοσίας οικονομικού φορέα κ.ο.κ. Για το λόγο αυτό, πρέπει, να προηγηθεί η εξέταση των λόγων της προσφυγής που βάλλουν κατά της προσφοράς του αμέσως προηγούμενου κατά σειρά μειοδοσίας συμμετεχόντος (βλ. ΑΕΠΠ 1208/2020, 1272/2020). Κατόπιν των ανωτέρω, καταρχήν, με έννομο συμφέρον ο προσφεύγων στρέφεται κατά των πέντε συμμετεχουσών εταιρειών που προηγούνται του ίδιου σε σειρά μειοδοσίας, επικαλούμενος ζημία του από την παράνομη αποδοχή των προσφορών τους και όφελος από την ανάδειξη του ίδιου ως προσωρινού μειοδότη. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι το έννομο συμφέρον του να στραφεί κατά ενός εκάστου των ως άνω οικονομικών

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

φορέων θα κριθεί κατά την εξέταση των επιμέρους λόγων της προσφυγής, σύμφωνα με όσα ως άνω εκτέθηκαν.

Κατά την ειδική γνώμη του μέλους Ε. Αψοκάρδου, η σειρά κατατάξεως δεν αποκλείει αυτόματα την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους οποιουδήποτε συμμετέχοντα και μη οριστικώς αποκλεισθέντα σε δημόσιο διαγωνισμό, αφού με την απόρριψη της προσφοράς ανταγωνιστή θα βελτιωθεί η θέση κατατάξεως του προσφεύγοντος (βλ. *ad hoc* ΜΔΕΦΑΘ 294/2020) καθώς, ως έχει κριθεί «το έννομο συμφέρον για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής εκτείνεται και στις περιπτώσεις εκείνες που ο ενδιαφερόμενος να του ανατεθεί η σύμβαση του ν.4412/2016, δεν υφίσταται μεν άμεση και ενεστώσα βλάβη από την πράξη ή την παράλειψη της αναθέτουσας αρχής, ενδέχεται όμως να υποστεί ζημία από αυτές στη συνέχεια της διαγωνιστικής διαδικασίας. Επιπροσθέτως, όπως έχει κριθεί από το Δ.Ε.Ε. (C-54/18, σκ. 36-37), κάθε προσφέρων, ο οποίος θεωρεί ότι μια απόφαση, με την οποία γίνεται δεκτή η συμμετοχή ανταγωνιστή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, είναι παράνομη και ενέχει κίνδυνο να του προκαλέσει ζημία, έχει άμεσο έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής κατά της εν λόγω αποφάσεως, ανεξαρτήτως της ζημίας που μπορεί, επιπλέον, να απορреύσει από την ανάθεση της σύμβασης σε άλλον υποψήφιο, τούτο δε στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων με την παροχή αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται με την υποχρέωση των οικονομικών φορέων για επίκαιρη προσβολή, σε σύντομο χρονικό διάστημα, των πράξεων που τους προξενούν ή που ενδέχεται να τους προξενήσουν, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να μην επαναλάβει ολόκληρη τη σχετική διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών» (βλ. ΔΕΦΑΘ 327/2021). Επομένως, μετ' εννόμου συμφέροντος ο προσφεύγων προβάλλει με την υπό εξέταση προσφυγή λόγους κατά των προτασσόμενων αυτού συνδιαγωνιζόμενων εταιρειών, ανεξαρτήτως σειράς κατάταξης (βλ. απόφαση 1^{ου} Κλιμακίου ΑΕΠΠ 283/2022, εισηγήτρια Ε. Αψοκάρδου).

7. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή την 12-03-2021 προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω του ηλεκτρονικού τόπου

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

του διαγωνισμού προς όλους τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8. Επειδή, με τις υπ' αριθμ. 158/2022 και 395/2022 Πράξεις της Προέδρου του 1ου Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης της υπό εξέταση προσφυγής, σε συμμόρφωση με την αριθμ. Ν40/2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Τρίπολης, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 14/2022 Πράξη Προέδρου ΑΕΠΠ.

9. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ απόψεις της επί της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής, τις οποίες στις 19-03-2021 κοινοποίησε στον προσφεύγοντα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ.

10. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 1ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ.

11. Επειδή, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος: α) Κατά παράβαση της σχετικής απαίτησης του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, οι οικονομικοί φορείς «...», «...», «...», «...» και «...» δήλωσαν στο ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής τους, ενώ, όσον αφορά τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή τους, ανέφεραν τα ακόλουθα: i) ο οικονομικός φορέας «...»: «[...]Τα δικαιολογητικά αναφέρονται στην διαδικτυακή διεύθυνση: 1) Βεβαίωση ΜΕΕΠ ... ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. ... 04/04/2017 www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=91 ΟΔΟΠΟΙΙΑ 3η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 3η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 3η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 3η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 3η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, 2)Ενημερότητα Πτυχίου ΑΡ. ΠΡΩΤ./... 20.02.2020, www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=97...], ii) ο οικονομικός φορέας ...: «Άρθρο 96 παρ 1 Ν3669/08, ΑΡΙΘΜΟΣ Μ.Ε.ΕΠ. : ..., ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ: ΟΔΟΠΟΙΪΑ 2 η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ Α1 ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 1η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ» iii) ο οικονομικός φορέας «...»: «ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2Η, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2Η, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2Η», iv) ο οικονομικός φορέας «...»: «ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

2^Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 2^Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2^Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 1^Η ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ», ν) ο οικονομικός φορέας «...» ανέφερε τα ακόλουθα: «ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΜΕΕΠ:» και τις τάξεις ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2^Η ΤΑΞΗ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2^Η ΤΑΞΗ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2^Η ΤΑΞΗ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 2^Η ΤΑΞΗ, Η/Μ 1^Η ΤΑΞΗ και ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ Α1 ΤΑΞΗ». Πλην, όμως, κατά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, με τις ανωτέρω απαντήσεις του οι ανωτέρω οικονομικοί φορείς παρέλειψαν να δηλώσουν στο οικείο πεδίο του ΤΕΥΔ τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στα οποία στηρίχθηκε εγγραφή τους στο ΜΕΕΠ, γεγονός που συνιστά νόμιμο λόγο απόρριψης της προσφοράς τους. Εξάλλου, σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, αφ' ης στιγμής η άρση της επίμαχης ουσιώδους πλημμέλειας προϋποθέτει την αντικατάσταση του υποβληθέντος από τον εν λόγω οικονομικό φορέα ΤΕΥΔ, όσον αφορά το επίμαχο πεδίο, με τη δήλωση το πρώτον των απαιτούμενων δικαιολογητικών εγγραφής στο ΜΕΕΠ, δεν είναι δυνατή, εν προκειμένω, η κατ' άρθρο 102 ν. 4412/2016 συμπλήρωση/διευκρίνιση εγγράφων, διότι αυτή δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης και, μάλιστα, του ΤΕΥΔ, ήτοι του ουσιώδους δικαιολογητικού συμμετοχής β) Περαιτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο ερώτημα του Μέρους IV.B. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Περαιτέρω, ο οικονομικός φορέας «...» απάντησε τα ερωτήματα του Μέρους IV.B. 2α) & 2β) του υποβληθέντος από αυτόν ΤΕΥΔ αναφέροντας μόνο το εξής: «ΑΡΙΘΜΟΣ Μ.Ε.ΕΠ. : ...». Επίσης, ο οικονομικός φορέας «...» απάντησε σχετικά ως ακολούθως: «ΑΡ. ΜΕΕΠ: ...», ενώ ο οικονομικός φορέας ... παρέλειψε παντελώς να απαντήσει στο επίμαχο ερώτημα του Μέρους IV.B. 2α) & 2β) του ΤΕΥΔ όσον αφορά τον ειδικό κύκλο εργασιών του εντός της προβλεπόμενης στη διακήρυξη περιόδου αναφοράς. Παρομοίως και ο προσωρινός ανάδοχος οικονομικός φορέας παρέλειψε ν' απαντήσει στο ΤΕΥΔ στα σχετικά πεδία αναφορικά με τον ειδικό κύκλο εργασιών. Ωστόσο, οι ανωτέρω απαντήσεις δεν συνιστούν προσήκουσα και ορθή συμπλήρωση του επίμαχου πεδίου του ΤΕΥΔ.

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

12. Επειδή, σύμφωνα με τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής : α) ορθώς έγιναν δεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων «...», «...», «...», «...» και «...» και πρέπει να απορριφθεί η προσφυγή του Οικονομικού φορέα «...». Και τούτο διότι, το γεγονός ότι δεν αναφέρθηκαν δικαιολογητικά εγγραφής σε επίσημο κατάλογο και δεν συμπληρώθηκαν ορθά τα τμήματα του Μέρους II.A. «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα» δεν είναι λόγος απόρριψης των προσφορών τους διότι οι οικονομικοί φορείς είναι κάτοχοι πτυχίου 2ης Τάξης και δεν μπορούν να διαθέτουν «Ενημερότητα Πτυχίου» και συνεπώς δεν είναι εγγεγραμμένες σε επίσημο κατάλογο (ακόμη και αν εσφαλμένα έχουν απαντήσει ΝΑΙ στο αντίστοιχο πεδίο). Η εσφαλμένη θετική απάντηση περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο δεν οδήγησε σε καμία διαφοροποίηση στις λοιπές απαντήσεις των δύο Οικονομικών Φορέων και στις πληροφορίες που έπρεπε να παράσχουν και συνεπώς η εν λόγω πλημμέλεια δεν δύναται να θεωρηθεί ουσιώδης, πολλώ δε μάλλον να αποκλειστούν οι οικονομικοί φορείς εκ του λόγου αυτού Όσον αφορά τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., δεδομένου ότι τίθενται προς ενημέρωση και διευκόλυνση των Αναθετουσών Αρχών και των οικονομικών φορέων, δεν δύναται να απαιτείται από τους διαγωνιζόμενους η επί ποινή αποκλεισμού εκ μέρους γνώση τους όσον αφορά τις ερμηνείες που αποδίδει μια Κατευθυντήρια Οδηγία στον τρόπο συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ, στην ειδικότερη περίπτωση που αυτός απαντά σε μια εκ των πραγμάτων ασύνδετη, άσχετη ή ανεπίδεκτη απάντησης ή θετικής απάντησης ερώτηση, με τρόπο που δεν επιδρά σε καμία περίπτωση στις υπόλοιπες πληροφορίες και απαντήσεις που πρέπει να δώσει. Το δε γεγονός ότι κατά νόμο και κατά την οικεία απάντηση της ΕΑΑΔΗΣΥ, επίσημο κατάλογο συγκροτεί το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων όταν συνοδεύεται από την ενημερότητα πτυχίου, δεν σημαίνει ότι ο προσφεύγων παραβίασε όρο διακήρυξης, αφού απάντησε σε κάθε ερώτημα που όφειλε να απαντήσει και παρείχε εν τέλει κάθε κρίσιμη και ζητούμενη πληροφορία, η δε εσφαλμένη ως άνω συμπλήρωση του πεδίου περί επισήμου καταλόγου ουδεμία έννομη συνέπεια είχε ή δυνατό να έχει, δεδομένων πάντως των ως άνω λοιπών απαντήσεών του και ούτως ήταν απλώς περιττή β) Επιπλέον, ως προς την Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια προκύπτει η πλήρωση των απαιτήσεων του

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

Κεφαλαίου 22.Γ της αναλυτικής διακήρυξης, ακόμη και αν δηλώθηκε στο σημείο 6 του μέρους Β του IV του ΤΕΥΔ .

13. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 18 Ν.4412/2016: «αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) : «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού[...]».

14. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 53 «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης - Εξουσιοδοτική διάταξη» Ν.4412/2016: « 1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, σε περίπτωση που η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:[...] δ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών[...]».

15. Επειδή, στο άρθρο 75 Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι : «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν : α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. 2. Όσον αφορά

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α` ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό [...].».

16. Επειδή, στο άρθρο 76 Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι : «1. Πέραν των οριζομένων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα: α) Στο Μ.Ε.ΕΠ. ή τα νομαρχιακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις[.....]3. Πέραν των οριζομένων στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα: α) Αν το έργο ανήκει σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση β`, η τάξη, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου τα ποσοστά των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα), όπως αυτά καθορίζονται στην περίπτωση α` της παρ. 3 του άρθρου 156, λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη. Αν το έργο ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση γ`, η τάξη για κάθε κατηγορία, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από το αντίστοιχο μέρος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Τα πιο πάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετέχουν».

17. Επειδή, ειδικά για τα Μητρώα Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, κατόπιν παραπομπής από το άρθρο 80 του ν. 4412/2016, στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Μητρώα» προβλέπεται ότι : «Τα σχετικά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα καθώς και οι δηλώσεις και τα πιστοποιητικά που αντιστοιχούν σε κάθε κράτος μέλος είναι: ..[...] - στην Ελλάδα, το «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων— ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθώς και τα νομαρχιακά μητρώα στην

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 76 [...]

18. Επειδή, στο άρθρο 79 παρ. 1 Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι : «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84[...]. 2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων «πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328», οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77, γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α` 30)».

19. Επειδή, στο άρθρο 83 του Ν. 4412/2016 Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 64 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), στην παρ.

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

3 ορίζεται ότι «Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο[.] 4. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό 5. Η εγγραφή και κατάταξη στα Μ.Ε.Ε.Π., Μητρώο Μελετητών και Μητρώο Γραφείων Μελετών, και η κατοχή αντίστοιχου πτυχίου αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας. 6. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση».

20. Επειδή στο άρθρ. 99 του ν. 3669/2008 ορίζεται ότι: «Τύπος κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο Μ.Ε.ΕΠ. 1. Ο τύπος κατάταξης που εφαρμόζεται για την εγγραφή, κατάταξη και την αναθεώρηση των εργοληπτικών επιχειρήσεων σε μία από τις τάξεις τρίτη έως και έβδομη του Μ.Ε.ΕΠ. αναλύεται ως εξής: $\{ (A \times 70\%) + (B \times 30\%) \} \times \Gamma =$ Συνολική Βαθμολογία όπου: Τμήμα Α = $\{ (\alpha_1 \times 60\%) + (\alpha_2 \times 20\%) + (\alpha_3 \times 20\%) \}$ όπου $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ τα παρακάτω κλάσματα: $\alpha_1 =$ Κύκλος Εργασιών Χρήσεων των τριών τελευταίων ετών ΔΙΑ Κύκλος Εργασιών, όπως ορίζεται για κάθε τάξη στην περίπτωση δ. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου $\alpha_2 =$ Ίδια Κεφάλαια, όπως ορίζονται στην περίπτωση β. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου ΔΙΑ Ίδια Κεφάλαια, όπως ορίζονται για κάθε τάξη στην περίπτωση δ. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου Πάγια, όπως ορίζονται στην περίπτωση γ. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου $\alpha_3 =$ Πάγια, όπως ορίζονται για κάθε τάξη στην περίπτωση δ. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου Τμήμα Β = $\{ (\beta_1 \times 40\%) + (\beta_2 \times 30\%) +$

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

(β3 X 30%)} όπου β1, β2, β3 τα παρακάτω κλάσματα: Ιδια Κεφάλαια, όπως ορίζονται στην περίπτωση β. της παρ. 2 του παρόντος άρθρου β1ΔΙΑ Σύνολο Ενεργητικού Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού | - Συμμετοχές και άλλες απαιτήσεις β2= Σύνολο Πάγιου Ενεργητικού Κυκλοφορούν Ενεργητικό Απαιτήσεις β3 Κυκλοφορούν Ενεργητικό Τμήμα Γ = Συντελεστής Κατάταξης, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις Μ.Ε.ΕΠ. που κατατάσσονται αυτοτελώς και για τις επιχειρήσεις που προέρχονται από συγχώνευση εργοληπτικών επιχειρήσεων Μ.Ε.ΕΠ. 2. Ανάλυση Τμήματος Α α) Ως αριθμητής του κλάσματος α1 λαμβάνεται ο κύκλος εργασιών της εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικής επιχείρησης, ... β) Ως αριθμητής του κλάσματος α2 λαμβάνεται το μέγεθος που αναφέρεται στο σκέλος του παθητικού της εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικής επιχείρησης, ως "Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων", ... γ) Ως αριθμητής του κλάσματος α3 λαμβάνεται το μέγεθος των παγίων στοιχείων, που ανήκουν στην κυριότητα της εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικής επιχείρησης.... 2. δ) Τα μεγέθη που χρησιμοποιούνται ως παρονομαστές στα κλάσματα α1, α2, α3 του Τμήματος Α του Τύπου Κατάταξης, για την εγγραφή, κατάταξη και αναθεώρηση ορίζονται ως εξής: ι. για την τρίτη τάξη ο κύκλος εργασιών ορίζεται σε δύο εκατομμύρια είκοσι πέντε χιλιάδες (2.025.000) ευρώ, τα ίδια κεφάλαια σε επτακόσιες πενήντα χιλιάδες (750.000) ευρώ και τα πάγια σε εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ...».

21. Επειδή στο άρθ. 100 του ν. 3669/2008 ορίζεται ότι: «Τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. 1. Οι τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ. ορίζονται σε επτά και επιπλέον αυτών ορίζονται και δύο ειδικές τάξεις οι Α1, Α2 για μικρές επιχειρήσεις. Η κατάταξη στο Μ.Ε.ΕΠ. των εργοληπτικών επιχειρήσεων γίνεται σε μία ή περισσότερες από τις εξής βασικές κατηγορίες έργων: οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών και βιομηχανικών και ενεργειακών. Κάθε επιχείρηση κατατάσσεται σε μία μόνο τάξη για κάθε κατηγορία. ...4. Στην πρώτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση, χωρίς την εφαρμογή του Τύπου Κατάταξης, αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις... 6. 6. Στην τρίτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση με μορφή ανώνυμης εταιρείας, με εφαρμογή του τύπου κατάταξης, αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: «6.α) Περιλαμβάνει στη βασική της στελέχωση έναν (1) τεχνικό

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

Μ.Ε.Κ. Δ` βαθμίδας και έναν (1) τεχνικό Μ.Ε.Κ. Γ βαθμίδας, τουλάχιστον.» β) Διαθέτει ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται στην περίπτωση β` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος, τουλάχιστον ίσα με το πενήντα τοις εκατό (50%) των ιδίων κεφαλαίων της τάξης αυτής, όπως ορίζονται στην περίπτωση δ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος. γ) Διαθέτει πάγια στοιχεία, όπως ορίζονται στην περίπτωση γ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος, αξίας τουλάχιστον ίσης με το πενήντα τοις εκατό (50%) των παγίων της τάξης αυτής, όπως ορίζονται στην περίπτωση δ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος δ) Να τηρούνται οι δείκτες βιωσιμότητας, όπως αυτοί ορίζονται στην περίπτωση ε` της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου. Για τις εταιρείες που δεν είναι ήδη εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. ή είναι εγγεγραμμένες σε τάξη κατώτερη της τρίτης, ο Συντελεστής Γ του Τύπου Κατάταξης ορίζεται σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) του Συντελεστή Γ`, όπως αυτός καθορίζεται από τις κείμενες διατάξεις για τις επιχειρήσεις τρίτης τάξης του Μ.Ε.ΕΠ.[...] 8. Στην τέταρτη, πέμπτη, έκτη και έβδομη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. κατατάσσονται εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. ή επιχειρήσεις που προέρχονται από συγχώνευση εργοληπτικών επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στο Μ.Ε.ΕΠ, με την εφαρμογή του τύπου κατάταξης, αν διαθέτουν τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: «8.α) Περιλαμβάνουν στη βασική και συμπληρωματική τους στελέχωση τον αντίστοιχο, για κάθε τάξη ελάχιστο αριθμό τεχνικών εγγεγραμμένων στο Μ.Ε.Κ., ως εξής:[...]β) Διαθέτουν αθροιστικά εμπειρία την τελευταία τριετία για τη βασική κατηγορία έργων είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του κύκλου εργασιών της τάξης στην οποία ζητείται η κατάταξη, όπως αυτός ορίζεται στην περίπτωση δ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος και πέντε τοις εκατό (5%) για κάθε πρόσθετη κατηγορία έργων. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για την έβδομη τάξη. γ) Διαθέτουν Ιδία Κεφάλαια, όπως ορίζονται στην περίπτωση β` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος, τουλάχιστον ίσα με το πενήντα τοις εκατό (50%) των ιδίων κεφαλαίων της τάξης στην οποία ζητείται η κατάταξη, όπως ορίζονται στην περίπτωση δ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος. δ) Διαθέτουν πάγια στοιχεία, όπως ορίζονται στην περίπτωση γ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος, αξίας τουλάχιστον ίσης με το πενήντα τοις εκατό (50%) των παγίων της τάξης, στην

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

οποία ζητείται η κατάταξη, όπως ορίζονται στην περίπτωση δ` της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του παρόντος[...]

22. Επειδή στο άρθ. 51 του ΠΔ 71/2019 ορίζεται ότι: «Άρθρο 51 Ελάχιστα όρια Οικονομικής και χρηματοοικονομική επάρκειας ανά τάξη εγγραφής (κριτήριο Α) 1. Για τη κατάταξη εργοληπτικής επιχείρησης σε μία από τις τάξεις του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., απαιτείται η πλήρωση των ελάχιστων προϋποθέσεων για τα μεγέθη: Κύκλος Εργασιών, Ίδια Κεφάλαια, Πάγια. 2 Ως Κύκλος Εργασιών θεωρείται ο κύκλος εργασιών από την κατασκευή δημόσιων και ιδιωτικών έργων, αυτοτελώς, σε ένωση ή εγκεκριμένη υπεργολαβία, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, της επιχείρησης και των θυγατρικών της επιχειρήσεων στο εξωτερικό, που έχουν έδρα στην αλλοδαπή, κατά την τελευταία τριετία, που προηγείται της διαχειριστικής χρήσης εντός της οποίας υποβάλλεται η αίτηση. 3. Ο ανωτέρω Κύκλος Εργασιών αποδεικνύεται από τις οικονομικές καταστάσεις ή/και φορολογικές δηλώσεις και τις ανά έτος αναλυτικές καταστάσεις τιμολογίων εσόδων και συμβολαίων πώλησης, των ανωτέρω δραστηριοτήτων, βεβαιωμένες από τον Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή (Ο.Ε.Λ.) της εταιρείας, ή για τις ατομικές επιχειρήσεις 1ης ή 2ης τάξης από το λογιστή ή το νόμιμο εκπρόσωπο. 4. Αν δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία υποβολής φορολογικής δήλωσης του προηγούμενου έτους από αυτό εντός του οποίου υποβάλλει η εταιρεία την αίτηση κατάταξης, η επιχείρηση μπορεί, αντί για φορολογική δήλωση του τελευταίου έτους, να υποβάλλει περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α. 5. Κύκλος Εργασιών του τρέχοντος έτους μέχρι και το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο, πριν την υποβολή της αίτησης λαμβάνεται υπόψη εφόσον περιλαμβάνεται σε πλήρεις ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις βεβαιωμένες από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή (Ο.Ε.Λ.) και αποδεικνύεται επιπλέον από περιοδικές δηλώσεις Φ.Π.Α. και αναλυτικές καταστάσεις τιμολογίων κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 3. 6. Ως Ίδια Κεφάλαια θεωρείται το μέγεθος που αναφέρεται στο σκέλος του παθητικού του αιτούντος οικονομικού φορέα στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. [...] 13. Στην τρίτη τάξη του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. κατατάσσεται εργοληπτική επιχείρηση αν διαθέτει τις εξής ελάχιστες προϋποθέσεις: α) Διαθέτει ίδια κεφάλαια, όπως ορίζονται στην παρ. 6, τουλάχιστον 375.000 ευρώ. β) Διαθέτει πάγια στοιχεία, όπως ορίζονται στις

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

παρ. 7, 8 και 9, αξίας τουλάχιστον 125.000 ευρώ. γ) Ελάχιστο κύκλο εργασιών όπως ορίζεται στις παρ. 2, 3, 4 και 5, τελευταίας τριετίας: 750.000 ευρώ.

23.Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 65 ΠΔ 71/2019, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 188 Ν.4635/2019 : «Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα πτυχία εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε ως και τις 2 Ιουλίου 2019. Οι υποβαλλόμενες κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα αιτήσεις μεταβολών εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και τα πτυχία Εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από την 3η Ιουλίου 2019 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2020 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η». Εν συνεχεία δε η ως άνω παράγραφος αντικαταστάθηκε με το άρθρο 144 Ν.4764/2020: «6. Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα πτυχία εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 1η Σεπτεμβρίου 2021, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε έως και τις 2 Ιουλίου 2019. Οι αιτήσεις μεταβολών που υποβάλλονται κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και τα πτυχία Εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από 1η Ιανουαρίου 2021 μέχρι και την 1η Σεπτεμβρίου 2021 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η». Ακόμη, η παρ.6, όπως είχε αντικατασταθεί με την παρ. 4 του άρθρου 144 του Ν. 4764/2020 (ΦΕΚ Α` 256/23.12.2020), τροποποιήθηκε ως κατωτέρω με το άρθρο 74 παρ.3 Ν.4821/2021 (ΦΕΚ Α 134/31.7.2021): «6. Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα πτυχία εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2022, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε έως και τις 2 Ιουλίου 2019, χωρίς να απαιτείται αίτηση τακτικής αναθεώρησης, όπως προβλέπεται στην παρ. 11 του άρθρου 92 και τις παρ. 2 και 4 του άρθρου 97 του ν. 3669/2008 (Α' 116). Οι υποβαλλόμενες κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα αιτήσεις μεταβολών εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και τα πτυχία Εργοληπτών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από 1η Σεπτεμβρίου 2021 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2022 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η.»

24. Επειδή σύμφωνα με την ΥΑ με αριθ. Δ15/οικ/15658/2013 (ΦΕΚ Β, 2300, 2013) ορίζεται ότι: «Άρθρο 1 Έννοια «Ενημερότητας Πτυχίου»- Χρόνος ισχύος 1. Σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία είναι εγγεγραμμένη στις τάξεις 3η έως και 7η του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) χορηγείται έγγραφο με τίτλο «Ενημερότητα Πτυχίου» (εφεξής Ε.Π.), το οποίο προσκομίζεται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων και υποκαθιστά τα δικαιολογητικά του άρθρου 2 της παρούσας, τα οποία δεν υποβάλλονται κατά τη δημοπρασία. Η υποκατάσταση των επιμέρους δικαιολογητικών από την Ε.Π. χωρεί και στις περιπτώσεις που από τη Διακήρυξη συγκεκριμένου έργου εσφαλμένα δεν προβλέπεται η προσκόμιση Ε.Π. Δεν υποκαθίστανται από την Ε.Π. και για αυτό, εφόσον ζητούνται από τη Διακήρυξη, πρέπει να προσκομίζονται ιδιαιτέρως στις διαδικασίες ανάθεσης, δικαιολογητικά που δεν απαιτούνται για την έκδοση της...3. α. Για την έκδοση ή την ανανέωση Ε.Π. υποβάλλεται σχετική αίτηση στην Υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., η οποία συνοδεύεται από το σύνολο των δικαιολογητικών του άρθρου 2 της παρούσας. Η εν λόγω υπηρεσία, εφόσον υποβληθεί πλήρης αίτηση, οφείλει να εκδώσει την Ε.Π. εντός είκοσι (20) ημερών.....Άρθρο 2 Περιεχόμενο Ε.Π. - Υποβαλλόμενα δικαιολογητικά Για την έκδοση της Ε.Π. οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποβάλλουν σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από τα παρακάτω δικαιολογητικά, εκτός από τα δικαιολογητικά που αναζητούνται αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ.:.....». Περαιτέρω, ο Ν.3669/2008

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

(Α' 116) ορίζει στο άρθρο 20 παρ. 5 ότι «για την έκδοση και χορήγηση της «ενημερότητας πτυχίου» οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποβάλλουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., τα δικαιολογητικά συμμετοχής τους σε διαγωνισμούς, όπως αυτά ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις. Τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία υποβολής τους, ο χρόνος ισχύος της «ενημερότητας πτυχίου», η διαδικασία ανανέωσής της, οι συνέπειες εκ της μη υποβολής της σε διαγωνισμό, ο χρόνος εφαρμογής του μέτρου και κάθε σχετικό θέμα, ορίζονται με την υπ' αριθμ. Δ15/οικ./24298/28.7.2005 (ΦΕΚ 1105 Β') απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (...)

25. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 της εκδοθείσας κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 20 παρ. 5 του ν. 3669/2008 (φ.ε.κ. Α' 116) απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με αριθμό Δ15/οικ/15658/4-9-2013 (ΦΕΚ Β' 2300), «Για την έκδοση της Ε.Π. [ενημερότητα Πτυχίου] οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποβάλλουν σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από τα παρακάτω δικαιολογητικά, εκτός από τα δικαιολογητικά που αναζητούνται αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ.: Α. Δικαιολογητικά νομιμοποίησης: 1. Κωδικοποιημένο (τελευταίο) καταστατικό δημοσιευμένο σε ΦΕΚ ή, εφόσον δεν υπάρχει κωδικοποιημένο καταστατικό, τα ΦΕΚ με το αρχικό καταστατικό και τις τροποποιήσεις του. Κατά την ανανέωση Ε.Π., εφόσον δεν έχουν επέλθει αλλαγές στα ανωτέρω στοιχεία, υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της εργοληπτικής επιχείρησης. ... 2. Βεβαίωση του Γ.Ε.ΜΗ. για τις τροποποιήσεις του καταστατικού. 3. Απόσπασμα πρακτικού Γενικής Συνέλευσης περί εκλογής του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) και τις τυχόν τροποποιήσεις του Δ.Σ. με τα αντίστοιχα ΦΕΚ. Εφόσον η σύνθεση του Δ.Σ. δεν έχει μεταβληθεί, μετά την τελευταία ανανέωση της Ε.Π., υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της εργοληπτικής επιχείρησης. Η ως άνω υπεύθυνη δήλωση φέρει ημερομηνία εντός των τελευταίων τριάντα (30) ημερολογιακών ημερών πριν την υποβολή της αίτησης ... 4. Πρακτικό Δ.Σ. στο οποίο καθορίζονται τα πρόσωπα που εκπροσωπούν και δεσμεύουν την εταιρεία, εφόσον δεν προκύπτουν από το καταστατικό. ... 5. Πιστοποιητικό του Γ.Ε.ΜΗ. ότι οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές. Β. Αποδεικτικά περί της

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

καταλληλότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων: 1. Πιστοποιητικό του αρμοδίου Πρωτοδικείου της έδρας της εργοληπτικής επιχείρησης ή άλλης αρμόδιας διοικητικής αρχής περί του ότι αυτή δεν τελεί υπό κατάσταση πτώχευσης ή αναγκαστικής διαχείρισης. 2. Πιστοποιητικό του Γ.Ε.ΜΗ. ότι η εταιρεία δεν έχει λυθεί και δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση. 3. Πιστοποιητικά, χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ., που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση δεν έχουν διαπράξει βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα. Αν αναγράφεται παράπτωμα, προσκομίζεται η σχετική απόφαση. Σχετικά με τη βαρύτητα του παραπτώματος αποφασίζει η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ., ύστερα από εισήγηση της υπηρεσίας τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. Κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής έχει δικαίωμα παράστασης η αιτούσα εργοληπτική επιχείρηση που καλείται προς τούτο με έγγραφη πρόσκληση, πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν την συνεδρίαση. Αν το παράπτωμα κριθεί, από την Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ., ως βαρύ δεν εκδίδεται Ε.Π. 4. Πιστοποιητικά ποινικού μητρώου που αφορούν τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας. Σε περίπτωση που το απόσπασμα ποινικού μητρώου δεν είναι λευκό, θα συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση σχετικά με τα αδικήματα στα οποία αφορούν οι καταδίκες που είναι καταχωρημένες στο μητρώο, με θεώρηση του γνησίου της υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή τα Κ.Ε.Π. Ενημερότητα Πτυχίου δεν εκδίδεται εάν στο ποινικό μητρώο των ως άνω προσώπων έχουν καταχωρηθεί κάποια από τα εξής αδικήματα: • Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, ... • Δωροδοκία, ... • Απάτη, ... • Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ... Εάν στο ποινικό μητρώο υπάρχει καταχώριση καταδίκης για υπεξαίρεση (άρθρο 375 Π.Κ.), απάτη (άρθρα 386, 388 Π.Κ.), εκβίαση (άρθρο 385 Π.Κ.), πλαστογραφία (άρθρα 216 και 218 Π.Κ.), ψευδορκία (άρθρο 224 Π.Κ.), δωροδοκία (άρθρα 235 και 237 Π.Κ.) και δόλια χρεοκοπία (άρθρο 398 Π.Κ.), ζητείται η προσκόμιση της καταδικαστικής απόφασης. Η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. κρίνει ..., αν το αδίκημα σχετίζεται ή όχι με την επαγγελματική διαγωγή των προσώπων για τα οποία προσκομίζονται τα πιστοποιητικά. Εάν κριθεί ότι σχετίζεται, τότε δε χορηγείται Ε.Π. 5. Βεβαίωση της επαγγελματικής εργοληπτικής οργάνωσης στην οποία ανήκει η εργοληπτική επιχείρηση περί

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

καταβολής των οφειλόμενων εισφορών. 6.α. Αποδεικτικά των αρμόδιων Δ.Ο.Υ. ότι η εταιρεία έχει εκπληρώσει τις φορολογικές της υποχρεώσεις. β. Εφόσον η εταιρεία συμμετέχει σε κοινοπραξίες κατασκευής δημοσίων έργων που είναι σε εξέλιξη (από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης, ή την οριστική διακοπή - διάλυση της σύμβασης ή την έκπτωση ή την υποκατάσταση αναδόχου, κατά περίπτωση), προσκομίζεται σχετικός πίνακας με τα στοιχεία των κοινοπραξιών και την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της καθεμιάς και αποδεικτικά φορολογικής ενημερότητας των κοινοπραξιών αυτών. γ. Για όσες κοινοπραξίες δεν έχει εκδοθεί ΑΦΜ, όπως βεβαιώνεται με υπεύθυνη δήλωση από το νόμιμο εκπρόσωπο της εργοληπτικής επιχείρησης, της οποίας η αίτηση εξετάζεται, η εργοληπτική επιχείρηση μπορεί να προσκομίζει ως αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας της έδρας της κοινοπραξίας αντίγραφο του κοινοπρακτικού της, όπως κατατέθηκε στην εφορία. ... 7.α. Αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας: i. της εταιρείας, ii. των κοινοπραξιών στις οποίες τυχόν συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη ... iii. των έργων που είναι σε εξέλιξη (από τον χρόνο έναρξης υποχρέωσης ασφάλισης του προσωπικού που απασχολείται στο έργο, σύμφωνα με την οικεία ασφαλιστική νομοθεσία, μέχρι ... και iv. των στελεχών της που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στο ΤΣΜΕΔΕ. ... β. Για όσα έργα δεν έχουν απογραφεί στο ΙΚΑ - ΕΤΑΜ και έχουν ως ανεκτέλεστο υπόλοιπο το συνολικό ποσό της σύμβασης, η εργοληπτική επιχείρηση υποβάλλει σχετική υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της για τα ανωτέρω. 8. Στοιχεία περί μη υπέρβασης του ανώτατου επιτρεπτού ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβιών, που εκτελεί εταιρεία αυτοτελώς ή ως μέλος κοινοπραξίας ή ως υπεργολάβος, ήτοι: ... 9. Υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της εργοληπτικής επιχείρησης περί του ότι όλα τα δηλούμενα εκ μέρους της εργοληπτικής επιχείρησης στοιχεία είναι αληθή. ... Γ. Στην Ε.Π. καταχωρούνται από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., υπό μορφή πίνακα, κατόπιν ελέγχου των δικαιολογητικών που προσκομίσθηκαν για την έκδοση της: α) τα στοιχεία νομιμοποίησης και εκπροσώπησης της εργοληπτικής επιχείρησης όπως προκύπτουν από τα υπό στοιχείο Α του παρόντος άρθρου στοιχεία, και β) η βεβαίωση ότι δεν υφίστανται κωλύματα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων έργων και συγκεκριμένα ότι:• δεν

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

υφίσταται πτώχευση, αναγκαστική διαχείριση ή διαδικασία εκκαθάρισης της εργοληπτικής επιχείρησης, • δεν υφίσταται εγγεγραμμένη πειθαρχική ποινή σε βάρος της εργοληπτικής επιχείρησης ή των στελεχών της για βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις διατάξεις των άρθρων 80 έως 91 της Κωδικοποίησης της Νομοθεσίας Κατασκευής Δημοσίων Έργων που κυρώθηκε με το Ν. 3669/2008. Για τη σχετική πιστοποίηση λαμβάνονται υπόψη οίκοθεν τα στοιχεία της υπηρεσίας τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., • δεν υφίστανται αδικήματα της παρ. Β.4 της παρούσας, σε βάρος του Προέδρου του Δ.Σ. και του Διευθύνοντος Συμβούλου της εταιρείας, • υφίσταται βεβαίωση της οικείας επαγγελματικής εργοληπτικής οργάνωσης περί εξόφλησης των εισφορών της εργοληπτικής επιχείρησης ή ότι η εργοληπτική επιχείρηση δεν είναι μέλος εργοληπτικής οργάνωσης, • υφίσταται ασφαλιστική ενημερότητα της εργοληπτικής επιχείρησης, των κοινοπραξιών, των έργων στα οποία αυτή μετέχει και των στελεχών της που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στο ΤΣΜΕΔΕ, • υφίσταται φορολογική ενημερότητα της εργοληπτικής επιχείρησης και των κοινοπραξιών στις οποίες αυτή μετέχει, • δε διαπιστώθηκε υπέρβαση του ανώτατου ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου εργασιών της εργοληπτικής επιχείρησης.».

26. Επειδή, στη Δ15/οικ./24298/28.7.2005 (Β' 1105) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τη Δ15/οικ.15658/4.9.2013 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 2300) με τίτλο «Τροποποίηση της με αριθ. Δ15/οικ./24298/28.07.2005 (Β' 1105) Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και Βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή Εκθέσεων δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και Πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων», ορίζεται, στο άρθρο 1, ότι: «1. Σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία είναι στις τάξεις 3η έως και 7η του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) χορηγείται έγγραφο με τίτλο «Ενημερότητα Πτυχίου» (εφεξής Ε.Π.), το οποίο προσκομίζεται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων και υποκαθιστά τα δικαιολογητικά του άρθρου 2 της παρούσας, τα οποία δεν υποβάλλονται κατά τη δημοπρασία. Η υποκατάσταση των επιμέρους δικαιολογητικών από την Ε.Π. χωρεί και στις περιπτώσεις που από τη Διακήρυξη συγκεκριμένου έργου

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

εσφαλμένα δεν προβλέπεται η προσκόμιση Ε.Π. Δεν υποκαθίστανται από την Ε.Π. και για αυτό, εφόσον ζητούνται από τη Διακήρυξη, πρέπει να προσκομίζονται ιδιαιτέρως στις διαδικασίες ανάθεσης, δικαιολογητικά που δεν απαιτούνται για την έκδοση της [...]«Άρθρο 2 – Περιεχόμενο Ε. Π. Υποβαλλόμενα δικαιολογητικά[...]»

27. Επειδή, σύμφωνα με τη διακήρυξη: [...] άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης και τεύχη [...] «2.1. Τα έγγραφα της σύμβασης κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα : α) η προκήρυξη σύμβασης όπως δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ6, β) η παρούσα διακήρυξη, γ) το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (Τ.Ε.Υ.Δ)7 [...] Παραπομπή 7 [...] Από από τις 2-5-2019, παρέχεται η νέα ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint (<https://espdint.eprocurement.gov.gr/>) που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ). Μπορείτε να δείτε τη σχετική ανακοίνωση στη Διαδικτυακή Πύλη του ΕΣΗΔΗΣ www.promitheus.gov.gr. Επισημαίνεται ότι η χρήση της ως άνω υπηρεσίας για τη σύνταξη του ΤΕΥΔ είναι προαιρετική για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, καθώς εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν το .doc αρχείο που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής στη διαδρομή <http://www.eaadhsy.gr/index.php/category-articles-gia-tous-foreis/233-egkrish-toityporoihmenoy-entypoy-ypelysynhs-dhlwshs-teyd-gia-diadikasies-synapshs-dhmosias-symvashskatw-twn-oriwn-twn-odhgiwn> [...] άρθρο 22.Β «Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας»: «όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) ή στα Νομαρχιακά Μητρώα στην κατηγορία/-ιες έργου του άρθρου 21 της παρούσας ,κατά τα οριζόμενα στο Π.Δ. 71/2019 , ιδίως κατά την μεταβατική περίοδο εφαρμογής του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε(άρθρο 65 του ΠΔ 71/2019). Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016». [...]22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια Η Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ορίζεται στα άρθρα 75 και 76 του Ν.4412/2016 ως ισχύει, ανά κατηγορία της παρούσας Διακήρυξης (άρθρο 21, Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης). Σύμφωνα με το άρθρο 51 του Π.Δ. 71 (ΦΕΚ 112Α/03-07-2019) περί Μητρώων συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗΤΕ), όσον αφορά στα ελάχιστα όρια Οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας ανά τάξη εγγραφής (κριτήριο Α), οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε και δραστηριοποιούνται στην κατηγορία Έργων ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ, θα πρέπει να διαθέτουν κατά την υποβολή της αίτησης, τις ελάχιστες προϋποθέσεις σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 51 του ΠΔ 71/2019. Για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει απαιτούνται κατ' ελάχιστον: > ίδια κεφαλαία ελάχιστου ύψους : 100.000,00 € όπως ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > αξία παγίων ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στις παρ. 7,8 και 9 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > Ελάχιστου κύκλος εργασιών : 300.000,00 € στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, (υπό το πρίσμα της μεταβατικής περιόδου για την εφαρμογή του νέου ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. σύμφωνα με το Π.Δ. 71/2019 (ΦΕΚ 112/Α/03-07-2019) δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, και του άρθρου 64 του Π.Δ. 71/2019 (ΦΕΚ 112Α/ 2019) όπως ισχύει, προσκομίζοντας τα σχετικά δικαιολογητικά[...] άρθρο 23 : « 23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β)

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορεί να ζητηθεί από τους προσφέροντες να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά της επόμενης παραγράφου, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Το ΤΕΥΔ μπορεί να υπογράφεται έως δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών⁸⁴. Κατά την υποβολή του ΤΕΥΔ, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή του κατά περίπτωση εκπροσώπου του οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στο άρθρο 22.Α.1 της παρούσας, για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν ⁸⁵. Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα, για την εφαρμογή του παρόντος, νοείται ο νόμιμος ²⁷ εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για τη συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης⁸⁶. Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης. Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας δηλώνει στο Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) την πρόθεσή του για ανάθεση υπεργολαβίας, υποβάλλει μαζί με το δικό του ΤΕΥΔ και το ΤΕΥΔ του υπεργολάβου. Στην περίπτωση που προσφέρων οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες ενός ή περισσότερων φορέων υποβάλλει μαζί με το δικό του το δικό του ΤΕΥΔ και το ΤΕΥΔ κάθε φορέα στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται[...]^{23.5}. Δικαιολογητικά Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας του άρθρου 22.Γ: « Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται: (α) για τις εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις στο Μ.Ε.ΕΠ: • είτε από τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.Ε.Π, η οποία αποτελεί τεκμήριο των πληροφοριών που περιέχει • είτε, στην περίπτωση που οι απαιτήσεις του άρθρου 22.Γ δεν καλύπτονται από τη βεβαίωση εγγραφής, με την υποβολή ενός ή περισσότερων από τα

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος I του Παραρτήματος XII (Αποδεικτικά μέσα για τα κριτήρια επιλογής) του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. 111 Σε κάθε περίπτωση, η βεβαίωση εγγραφής μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του άρθρου 22.Γ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος I του Παραρτήματος XII του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Γ απαίτηση. Ειδικά, για την απόδειξη της απαίτησης της μη υπέρβασης των ανώτατων επιτρεπτών ορίων ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων: • με την υποβολή ενημερότητας πτυχίου εν ισχύει ή • με την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης του προσωρινού αναδόχου, συνοδευόμενης από πίνακα όλων των υπό εκτέλεση έργων (είτε ως μεμονωμένος ανάδοχος είτε στο πλαίσιο κοινοπραξίας ή υπεργολαβίας) και αναφορά για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ανά έργο και το συνολικό ανεκτέλεστο, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου κατά τις κείμενες διατάξεις».

28. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

29. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

30. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 Siac Construction Ltd, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

31. Επειδή, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να υποβάλουν συμπληρωμένο το ΤΕΥΔ, το οποίο αποτελεί ουσιώδες δικαιολογητικά συμμετοχής στον διαγωνισμό, επέχει θέση υπεύθυνης δηλώσεως και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας που το έχει υποβάλει πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται από τη διακήρυξη και δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι κατά περίπτωση προβλεπόμενοι λόγοι αποκλεισμού. Ειδικότερα, οι διαγωνιζόμενοι υποχρεούνται να παράσχουν όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, δηλώνοντας τα σχετικά πραγματικά γεγονότα και στοιχεία που εμπίπτουν στους λόγους αποκλεισμού, προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να διαπιστώσει εν τέλει, αν συντρέχει ή όχι λόγος αποκλεισμού τους από την τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία (πρβλ. ΕΑ 204/2019 σκ.16, 40/2019 σκ. 17). Με την υποβολή, εξάλλου, του Ε.Ε.Ε.Σ/ΤΕΥΔ και την εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επαλήθευση της ακρίβειας των περιεχομένων στο έντυπο αυτό δηλώσεων τόσο κατά το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής όσο και κατά το στάδιο της ανακήρυξης του προσωρινού αναδόχου, αφενός μεν εξασφαλίζονται επαρκώς τα συμφέροντα της αναθέτουσας αρχής (βλ. ΕΑ 115/2019 σκ 15).

32. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΣΤΕ 1667/2011 Ολομ.), με την ανεπιφύλακτη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, οι διαγωνιζόμενοι αποδέχονται πλήρως τη νομιμότητα των όρων της διακήρυξης, με βάση τους οποίους διενεργείται ο διαγωνισμός και διαμορφώνονται οι υποβαλλόμενες προσφορές. Ως εκ τούτου, και για λόγους ασφάλειας του δικαίου, δεν είναι επιτρεπτή η εκ μέρους τους παρεμπόδιση, εκ των υστέρων, αμφισβήτηση του κύρους των όρων της διακήρυξης, την

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

οποία δεν έχουν προσβάλει ευθέως εντός της προθεσμίας για την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, με την ευκαιρία της προσβολής των μεταγενέστερων πράξεων της διαγωνιστικής διαδικασίας (ΣΤΕ 964/1998 Ολομ., 966/1998 Ολομ., 1415/2000 Ολομ., 3602/2005 επταμ., 702/2008, 1794/2008 και άλλες, πρβλ. και ΔΕΚ, απόφαση της 12.2.2002, Universale-Bau AG, C-470/99, Αριθμός απόφασης: 109/2021 10 σκέψεις 65 έως 79, καθώς και απόφαση της 27.2.2003, Santex SpA, C327/00, σκέψεις 32 έως 66).

33. Επειδή, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς ή την υποβολή μη νομίμως υποβληθέντος εγγράφου (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

34. Επειδή, αναφορικά με τον πρώτο λόγο της προσφυγής (βλ. σκέψη 11) σημειώνονται τα ακόλουθα: Όπως προκύπτει από τη συνδυασμένη ερμηνεία κι εφαρμογή των άρθρων 22 Γ, 23.1 της διακήρυξης, ο προσφέρων οφείλει, επί ποινή αποκλεισμού της προσφοράς του, να προαποδεικνύει, συμπληρώνοντας προσηκόντως το ΤΕΥΔ, την συνδρομή στο πρόσωπό του των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, μεταξύ των οποίων και του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ήτοι ότι διαθέτει κατ' ελάχιστον: > ίδια κεφαλαία ελάχιστου ύψους : 100.000,00 € όπως ορίζονται στην παρ. 6 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > αξία παγίων ελάχιστου ύψους : 50.000,00 € όπως ορίζονται στις παρ. 7,8 και 9 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. > Ελάχιστου κύκλος εργασιών : 300.000,00 € όπως ορίζεται στις παρ. 2,3,4 και 5 του άρθρου 51 του Π.Δ. 71/2019. Η συνδρομή των

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

ανωτέρω, κατ'ελάχιστον, απαιτούμενων στοιχείων απαιτείται σωρευτικά για την κατάγνωση της συνδρομής στο πρόσωπο του υποψηφίου του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας.

35. Επειδή, περαιτέρω, κατά το άρθρο 23.1 της διακήρυξης οι οικονομικοί φορείς, με τα δικαιολογητικά συμμετοχής τους, οφείλουν να υποβάλλουν το ΤΕΥΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, με το οποίο προαποδεικτικώς επιβεβαιώνουν ότι πληρούν τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη κριτήρια επιλογής, συμπεριλαμβανομένου του προπαρατεθέντος κριτηρίου του άρθρου 22.Γ που αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των διαγωνιζομένων. Εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι στο υποβαλλόμενο από τους συμμετέχοντες στον επίδικο διαγωνισμό ΤΕΥΔ, το οποίο διαμορφώνεται κατ' επιλογή των συμμετεχόντων χρησιμοποιώντας είτε τη νέα ηλεκτρονική υπηρεσία Promitheus ESPDint (espdint.eprocurement.gov.gr), είτε το .doc αρχείο που είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα της Αρχής (ΕΑΑΔΗΣΥ) (βλ. άρθρο 2 Διακήρυξης και Σημείωση/Παραπομπή 7), κατά την έννοια των προπαρατεθεισών διατάξεων της διακήρυξης, συνάγεται σαφώς ότι, στο επίμαχο Μέρος IV, τμήμα Β του ΤΕΥΔ θα πρέπει να δηλώνεται με σαφήνεια η πλήρωση ή μη του εν λόγω κριτηρίου, περιγράφοντας με ποιον τρόπο καλύπτονται οι απαιτήσεις της διακήρυξης, παραθέτοντας αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών της περιόδου αναφοράς.

36. Επειδή, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του φακέλου της υπόθεσης και ιδίως του υποβληθέντος ΤΕΥΔ του ως άνω οικονομικού φορέα «...» ο τελευταίος δεν έχει συμπληρώσει το πεδίο Β.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ Μέρους IV ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ του ΤΕΥΔ και ειδικότερα τα πεδία που αφορούν τον κύκλο εργασιών αλλά, τα έχει αφήσει παντελώς κενά τόσο όσον αφορά τη συμπλήρωση των ετών όσο και του ποσού και του σχετικού νομίσματος. Εντούτοις, η παράλειψη απάντησης στο συγκεκριμένο ερώτημα συνιστά, κατά τα παγίως κριθέντα, ουσιώδη παράλειψη κατά τη συμπλήρωση του ΤΕΥΔ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού, η δε ελλείπουσα απάντηση επί του συγκεκριμένου ερωτήματος δεν δύναται να

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

συναχθεί από τις απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΤΕΥΔ (ad hoc ΕΑ ΣΤΕ 234/2020, ΑΕΠΠ 901/2021, 109/2021). Επομένως, ο οικονομικός φορέας «...», ως βασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων, αν και όφειλε, επί ποινή απόρριψης της προσφοράς του, να συμπληρώσει προσηκόντως το ΤΕΥΔ προς προαπόδειξη της πλήρωσης του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας αναφορικά με τον κύκλο εργασιών της περιόδου αναφοράς, απαντώντας με σαφήνεια στα τιθέμενα ερωτήματα με την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο καλύπτει τις ελάχιστες απαιτήσεις της διακήρυξης και την παράθεση συγκεκριμένων αριθμητικών στοιχείων, ως, άλλωστε, ζητείται από τη διακήρυξη, παρέλειψε ν' απαντήσει τα επίμαχα ερωτήματα του ΤΕΥΔ σχετικά με την πλήρωση ή μη του εν λόγω κριτηρίου ως προς το σκέλος του κύκλου εργασιών. Αλυσιτελώς δε η αναθέτουσα αρχή επικαλείται τα δηλωθέντα από τον ως άνω οικονομικό φορέα στο σημείο 6 του μέρους Β του κεφαλαίου IV του ΤΕΥΔ καθώς αφενός μεν τα ως άνω δηλωθέντα ως ρητώς προκύπτει από το τιθέμενο στο ΤΕΥΔ ερώτημα και τη συναφή απάντηση του οικονομικού φορέα «...» δεν αφορούν τον ειδικό κύκλο εργασιών αλλά το ανεκτέλεστο υπόλοιπο, ήτοι άλλο σκέλος του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας κι, αφετέρου διότι αντίκειται στην αρχή της τυπικότητας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων ο ισχυρισμός ότι δύναται η αναθέτουσα αρχή ν' αναζητά αυτοβούλως και ν' αντλεί τα στοιχεία που απαιτούνται προς αξιολόγηση μιας προσφοράς σε οποιαδήποτε δήλωση στο ΤΕΥΔ ενώ ο μέσος επιμελής υποψήφιος ευχερώς δύναται να κατανοήσει ότι όταν το απαιτούμενο επί ποινή αποκλεισμού έγγραφο περιέχει ειδικά προς τούτο πεδία, όπου θα πρέπει να συμπληρωθούν τα ποσά και νόμισμα κατ' έτος, δεν δύναται να αφήνει αυτά κενά, χωρίς καν να παραπέμπει με συγκεκριμένο τρόπο στα απαιτούμενα στοιχεία.

37. Επειδή, περαιτέρω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση των υποβληθέντων από τους ως οικονομικούς φορείς «...» και «...» ΤΕΥΔ προκύπτει ότι: α) ο οικονομικός φορέας «...», έχει συμπληρώσει το πεδίο Β.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ Μέρους IV ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ του ΤΕΥΔ απαντώντας στο επίμαχο ερώτημα σχετικά

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

με τον ειδικό κύκλο εργασιών με την εξής παραπομπή: «ΑΡΙΘΜΟΣ Μ.Ε.ΕΠ. : ...» β) Παρομοίως, ο οικονομικός φορέας «...» απάντησε σχετικά, ως ακολούθως: «ΑΡ. ΜΕΕΠ: ...». Πλην, όμως, ως, ήδη, αναλυτικά ανωτέρω εκτέθηκε, οι ως άνω απαντήσεις δεν συνιστούν προσήκουσα και ορθή συμπλήρωση του επίμαχου πεδίου του ΤΕΥΔ. Ιδίως και προεχόντως, διότι, ως ήδη αναφέρθηκε, στα συγκεκριμένα ερωτήματα οι διαγωνιζόμενοι φορείς όφειλαν, επί ποινή αποκλεισμού, να δηλώσουν αριθμητικώς τον κύκλο εργασιών τους. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τις προσφορές των οικονομικών φορέων «...» και «...», η απάντηση του ερωτήματος περί του ύψους του κύκλου εργασιών δια παραπομπής στη βεβαίωση εγγραφής και κατάταξης του υποψηφίου στη δεύτερη τάξη του ΜΕΕΠ παρίσταται πλημμελής καθώς, ως προκύπτει από την κείμενη νομοθεσία και ήδη έχει σχετικά κριθεί ο ειδικός κύκλος εργασιών δεν καλύπτεται από την εγγραφή στο ΜΕΕΠ σε Τάξεις μικρότερες της 3ης Τάξης, καθώς δεν περιλαμβάνεται στα απαιτούμενα στοιχεία εγγραφής. Επομένως, η προσφορά των ως άνω φορέων, που, αμφότεροι κατατάσσονται στη 2^η Τάξη ΜΕΕΠ, έπρεπε να απορριφθεί και για τον πρόσθετο αυτόν λόγο (*ad hoc* ΕΑ ΣτΕ 234/2020). Εν προκειμένω δε για την απόδειξη του ζητούμενου ελάχιστου κύκλου εργασιών θα έπρεπε να προσκομισθούν (βλ. άρθρο 51 παρ. 11 περ. γ' π.δ/τος 71/2019) φορολογικές δηλώσεις και κατάσταση τιμολογίων βεβαιωμένη από το λογιστή με υπεύθυνη δήλωση (*ad hoc* ΔΕφΘες 149/2020). Ειδικότερα δε σχετικά με την παραπομπή σε άλλο έγγραφο εκτός του ΤΕΥΔ έχει σχετικά κριθεί ότι: «*το περιεχόμενο της προσφοράς και ο τρόπος απόδειξης των προϋποθέσεων συμμετοχής που πρέπει να πληρούν οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς δεν εναπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια των διαγωνιζομένων, αλλά καθορίζονται, κατ' επιταγή των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων που διέπουν τη διαγωνιστική διαδικασία, βάσει δεσμευτικών διατάξεων της διακήρυξης. Εν προκειμένω, η διακήρυξη ορίζει ότι η προσφορά που υποβάλλεται από τους οικονομικούς φορείς απαρτίζεται από τους (υπο)φακέλους των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς, εκ των οποίων ο πρώτος περιέχει το ΕΕΕΣ και την εγγυητική επιστολή συμμετοχής. Το δε ΕΕΕΣ αποτελεί το ουσιώδες δικαιολογητικό συμμετοχής που επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης και λειτουργεί ως*

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας που το έχει υποβάλει πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τους όρους που καθορίζονται στη διακήρυξη. Συνεπώς, εφ' όσον η διακήρυξη δεν προβλέπει ειδικώς την προσκόμιση άλλου δικαιολογητικού κατά την υποβολή της προσφοράς σχετικά με τον ορισμό εκπροσώπου/συντονιστή, ο ορισμός αυτού πρέπει να περιλαμβάνεται στο ΕΕΕΣ, σε απάντηση του ειδικού, άλλωστε προς τούτο, πεδίου του Μέρους ΙΙ Κεφάλαιο Α σχετικά με τον ρόλο του οικονομικού φορέα στην ένωση, μη ούσης επιτρεπτής της υποκατάστασης του προβλεπόμενου από τη διακήρυξη (προ)αποδεικτικού εγγράφου (ΕΕΕΣ) με την υποβολή άλλων εγγράφων που είτε δεν προβλέπονται στη διακήρυξη είτε η προσκόμισή τους προβλέπεται μεν αλλά σε επόμενο στάδιο της διαδικασίας (πρβλ. Ε.Α. 145/2019). Πολύ περισσότερο δε τα ανωτέρω ισχύουν εν προκειμένω που ρητώς κατά τη διακήρυξη προβλέπεται ότι ούτε καν σε αποδεικτικό επίπεδο αρκεί η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, η οποία μπορεί να υποβάλλεται για την απόδειξη μόνο ορισμένων απαιτήσεων οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας του άρθρου 22.Γ, ενώ για την απόδειξη των λοιπών απαιτήσεων, που δεν προκύπτουν από τη βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, όπως είναι η νυν εξεταζόμενη, μπορούν να προσκομίζονται ένα ή περισσότερα από τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται στο Μέρος Ι του Παραρτήματος ΧΙΙ του ν. 4412/2016, ανάλογα με την τιθέμενη στο άρθρο 22.Γ απαίτηση. Περαιτέρω, για τους ίδιους ως άνω λόγους που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη παρέλκει ως αλυσιτελής ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι τα ζητούμενα στοιχεία προκύπτουν από την απάντηση που δόθηκε στο ερώτημα 6 του μέρους Β του κεφαλαίου ΙV του ΤΕΥΔ.

38. Επειδή, ακόμη, αναφορικά με τους όμοιους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος κατά της προσφοράς των οικονομικών φορέων «...» και «...», σημειώνονται τα ακόλουθα: Όπως, προκύπτει από την επισκόπηση των υποβληθέντων ΤΕΥΔ τους, αμφότεροι παρέλειψαν ν'απαντήσουν στα σχετικά ερωτήματα, αφήνοντας κενό στη συμπλήρωση των σχετικών χωρίων. Σχετικά δε με την ανωτέρω παράλειψη καθώς και τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής ισχύει εν προκειμένω ό,τι ακριβώς και ανωτέρω εκτέθηκε υπό σκέψη 37. Επομένως, οι προσφορές των ως άνω οικονομικών φορέων τυγχάνουν

Αριθμός Απόφασης: Σ313/2022

απορριπτέες, η δε προσβαλλόμενη απόφαση τυγχάνει, ως εκ τούτου, μη νόμιμη και ακυρωτέα. Συνεπώς, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

39. Επειδή, σημειώνεται ότι βάσιμος τυγχάνει ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος ότι, εν προκειμένω, δεδομένου του είδους της πλημμέλειας δεν είναι δυνατή η κλήση των ανωτέρω οικονομικών φορέων που, είτε παρέλειψαν παντελώς ν'απαντήσουν στα επίμαχα χωρία του ΤΕΥΔ είτε αυτών που απλώς παρέπεμψαν στο ΜΕΕΠ, προς συμπλήρωση των υποβληθέντων ΤΕΥΔ. Και τούτο διότι στην προκειμένη περίπτωση και υπό τις συνθήκες που ανωτέρω περιγράφηκαν, η κλήση προς συμπλήρωση θα ισοδυναμούσε με εκ των υστέρων τροποποίηση της προσφοράς με στοιχείο που ουδέποτε υποβλήθηκε, ούτε αποδεικνύεται ότι υφίστατο κατά τον κρίσιμο χρόνο, κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων.

40. Επειδή, κατόπιν της προηγούμενης σκέψης και δεδομένου ότι η ως άνω πλημμέλεια έκαστης των ανωτέρω προσφορών αρκεί για την απόρριψη αυτών και, συνακόλουθα την αποδοχή της προσφυγής, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση του έτερου λόγου της προσφυγής κατά έκαστου των ως άνω οικονομικών φορέων (βλ. σκέψη 11).

41. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτή προσφυγή.

42. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου στον προσφεύγοντα.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλομένη, σύμφωνα με το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2022 και εκδόθηκε στις 3 Μαρτίου 2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΛΑΜΙΩΤΗ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΑΡΑΝΤΙΔΟΥ